

ननु यथोपयोगं स्त्रियामिथुनीभूयसुखमात्रमनुभवतः कुतस्तापाः स्युस्तत्राह पुंसइति प्रत्येकं तयोरेकैको हृदयग्रंथिरस्येव एनं मिथः स्थूलमन्यं हृदययोर्ग्रंथिदुर्भेदं वदंति कुत इत्यत आह अतः अस्मात् मिथुनीभावात् प्रत्येकं हृदयग्रंथिना तु देहैर्द्रियमात्रेऽहंममेति मोहः अस्मात्तु गृहादिभिर्विषयभूतैर्महान्मोहो भवेदित्यर्थः ॥ ८ ॥ कदातर्हितस्य निवृत्तिरत आह यदाऽस्य जनस्य कर्मभिरनुबद्धो दृढो मनो रूपा हृदयग्रंथिः शिथिलो भवेत् तदाऽस्मात् मिथुनीभावान्निवर्तते ततश्च हेतुमहंकारं त्यक्त्वा मुक्तः सन् परंपदं याति ॥ ९ ॥ हेतुमतिहायेत्युक्तं तत्र पंचविंशतिसाधनान्याह चतुर्भिः हंसेम

पुंसस्त्रियामिथुनीभावमेनंतयोर्मिथो हृदयग्रंथिमाहुः ॥ अतो गृहक्षेत्रसुतासवित्तैर्जनस्य मोहोऽयमहंममेति ॥ ८ ॥ यदा मनो हृदयग्रंथिरस्य कर्मभिरनुबद्धो दृढ आश्रयेत ॥ तदा जनः संपरिवर्ततेऽस्मान्मुक्तः परं यात्यतिहाय हेतुम् ॥ ९ ॥ हंसे गुरौ मयि भक्त्याऽनुवृत्त्या वितृष्णया हं हतितिक्षया च ॥ सर्वत्र जंतोर्व्यसनावगत्या जिज्ञासाया तपसे हानि वृत्त्या ॥ १० ॥ मत्कर्मभिर्मत्कथया च नित्यं मद्देवसंगाद्गुणकीर्तनान्मे ॥ निर्वैरसाम्योपशमेन पुत्रा जिज्ञासाया देहगेहात्मबुद्धेः ॥ ११ ॥ अध्यात्मयोगेन विविक्तसेवया प्राणैर्द्रियात्माभिजयेन सध्यक् ॥ सच्छ्रद्धया ब्रह्मचर्येण शश्वदसंप्रमादेन यमेन वाचाम् ॥ १२ ॥ सर्वत्र मद्भावावविचक्षणेन ज्ञानेन विज्ञानविराजितेन ॥ योगेन धृत्युद्यमसत्त्वयुक्तो लिंगं व्यपोहेत्कुशलोऽहमाख्यम् ॥ १३ ॥ कर्माशयं हृदयग्रंथिबंधमविद्यया सादितमप्रमत्तः ॥ अनेन योगेन यथोपदेशं सम्यक् व्यपोह्योपरमेतयोगात् ॥ १४ ॥

यि गुरौ भक्तिः सेवा अनुवृत्तिस्तत्परता विगततृष्णया सर्वत्र लोकांतरेऽपि व्यसनावगत्या दुःखानुसंधानेन ईहानि वृत्त्या काम्यकर्मत्यागेन ॥ १० ॥ मदर्थैः कर्मभिः अहमेव देवो येषां तैः संगत् हे पुत्राः देहगेहयोरात्मबुद्धेः अहंममेति बुद्धेः ॥ ११ ॥ अध्यात्मयोगेन अध्यात्मशास्त्राभ्यासेन सध्यक् स म्यक् इति सर्वत्र संबंधः असंप्रमादेन कर्तव्यस्या परित्यागेन ॥ १२ ॥ सर्वत्र मद्भावो मद्भावना तत्र विचक्षणेन निपुणेन विज्ञानविराजितेन अनुभवपर्यन्तेन ज्ञानेन योगेन समाधिना धृत्युद्यमसत्त्वयुक्तैर्यप्रयत्नविवेकैर्युक्तः सन्नहंकाराख्यमुपाधिव्यपोहेत् निरस्येत् ॥ १३ ॥ ततः साधनादुपरमेदित्याह कर्माण्याशे रते यस्मिन् योगेन उपायेन यद्यपि फले सिद्धे साधनोपरमः सिद्ध एव तथाऽपि यावद्देहपातंतदभ्यासशंकावारणायोक्तम् ॥ १४ ॥